

ŽINGSNIAI

2017

KAROLIS:

„Neklausykite tų, kurie sako, kad su tavo liga geriau sėdėti namuose prie televizoriaus“

SONATA:

„Teikdama laimę kitiems jaučiuosi laiminga ir pati“

IGORIS:

„Darbas ir aktorystė yra mano gyvenimas“

ARŪNAS:

„Negalia – tikrai ne pasaulio pabaiga, tai man netrukdo džiaugtis gyvenimu“

ELENA:

„Mokslas man šiandien – svarbiausia, be jo niekur neįstosiu mokytis, neturėsiu geresnio darbo, nieko nepasieksiu“

BRIGITA:

„Gyvenime svarbiausia nepasiduoti, nes liftas į sėkmę niekada neveikia – reikia naudotis laiptais, žingsnelis po žingsnelio“

Nepaisant XXI a. pažangos, mūsų gyvenime vis dar gausu kontrastų, skurdo, atskirties, nedarbo. Ištiesdami monetą prašančiam išmaldos, pagelbėdami senolei, aukodami labdarai, tikrai retas kuris susimąstome, kad žmogui reikia duoti ne žuvį, o meškerę – padėti ne moneta, o geru žodžiu, pabrąsinimu, įkvėpimu arba tiesiog sudaryti jam galimybes keistis.

Įžanga

Europos socialinio fondo investicijos yra investicijos, atveriančios galimybes. Jos nukreiptos į dalykus, kuriuos gana sunku apčiuopti ar matyti iš karto – tai vidiniai žmogaus pokyčiai: išaugęs pasitikėjimas savimi, įgyta kvalifikacija, galimybė įgyvendinti mokslinę idėją, prisijaukintos technologijos, pakitęs požiūris, nuostatos, gautas teigiamas impulsas, kokybiškesnė ar greitesnė paslauga.

Šio fondo vykdomi projektai itin naudingi paprastam žmogui. Leidinyje papasakota dešimt istorijų, kaip Europos socialinio fondo projektai pakeitė žmonių gyvenimus. Dažnas prie projekto prisijungė tik visiškai nusvirus rankoms ar žlugus viltims. Vis dėlto tai buvo lemiamas žingsnis.

Kurčiasis Gediminas dabar jau turi klausos aparatą ir gali girdėti aplinkinius, energingoji Brigita džiaugiasi galinti dirbti ne bet kokį, o svajonių darbą, anksčiau iš priklausomybių negalėjęs išsivaduoti Eduardas pasuko teisingu keliu ir dabar pats padeda savo likimo broliams, negalią turintys Arūnas ir Karolis pagaliau kasdien pasitempę traukia į mėgstamą darbą ir džiaugiasi, kad negalia – ne pasaulio pabaiga, o gražuolė Elena žino – liko tik keli žingsniai, ir ji pasieks savo – iš globos namų pasiims brolius ir seseris, dėl kurių stengiasi kabintis į gyvenimą visomis savo išgalėmis.

Kiekvienas šių istorijų dalyvis yra savitas, bet visus juos sieja noras tobulėti, eiti tik pirmyn ir nenuleisti rankų, net jei durys užtrenkiamos keletą kartų. Tegul jų tolesni žingsniai būna sėkmingi ir įkvėpia kitus!

„Dėl ligos negali dirbti“, „nesugebėsi“, „mums reikia kitokio žmogaus“, „mes jums paskambinsime“, – tokius ir panašius darbdavių atsakymus ieškodamas darbo Karolis Dunovski girdėjo pusantrų metų. Puikiai nusiteikęs ir kupinas energijos bei jėgų vyras galiausiai nuleido rankas – jis niekam nereikalingas.

Kai užsidaro visos durys, atsidaro langas

Kiek atsimena save, tiek atsimena ir savo ligą – vilnietis 31 metų Karolis epilepsija sirgo nuo pat vaikystės. Tačiau jį kankinę šios ligos priepuoliai nebuvo labai dažni, todėl mokyklą jis baigė kartu su sveikaisiais. Žinoma, neslepia jis, mokytis buvo kur kas sunkiau nei jo klasės draugams.

Ryžtingas vaikinukas baigęs mokyklą kartu su sveikaisiais įstojo mokytis braižybos ir sėkmingai šią specialybę baigė. Tuomet ir prasidėjo Karolio kančios ieškant tinkamo darbo.

Čia jo ir laukė išbandymai bei daugybė užtrenktų durų. Nors Karolio jau daug metų nebeužklumpa epilepsijos priepuoliai, liga paliko tikrai pastebimų pėdsakų: jis kalba užsikirsdamas, sunkiai fokusuoja žvilgsnį, be to, turi ir disleksiją – dėl sutrikimo sunkiai suvokia rašytinį tekstą, jam nelabai sekasi rašyti ir kalbėti lietuviškai.

Kai jau prarado pasitikėjimą savimi ir galutinai nuleido rankas, pagalbos ranką Karoliui ištiesė organizacija „SOPA“, pasiūliusi jam dalyvauti projekte „G.A.L.I.U.“. Vaikinas dalyvavo įvairiose projekto veiklose – ne tik parengė savo gyvenimo aprašymą, bet ir įgijo socialinių įgūdžių, išmoko save ir savo ligą pristatyti darbdaviui, pradėjo ir vėl labiau pasitikėti savo jėgomis.

Šiandien jaunas vyras įmonėje „Lemeras“ dirba prie ultragarso aparato. Šis darbas jo gyvenimą iš naujo nuspalvino šviesiomis spalvomis.

Karolis sulaukia pagyrimų iš vadovų, labai stengiasi, dažnai padaro „virš normos“ ir tai jį kasdien įkvepia pasitikėti savimi. O svarbiausia neįgaliam vyrui yra tai, kad jis darbo vietoje jaučiasi reikalingas, kolektyvas labai draugiškas ir malonus – dėl savo ligos Karolis nesijaučia kitoks, prastesnis už kitus, atstumtas.

„Ar svajoju apie kitą darbą? Ne, man čia labai patinka, tai kodėl turėčiau bėgti iš ten, kur jaučiuosi labai gerai?“ – pasakojo Karolis.

Paklaustas, ar darbu ir apsiriboja jo svajonės, vaikas šypsosi: „Žinoma, kada nors norėčiau turėti žmoną, vaikų. Nesėdžiu sudėjęs rankų, bendrauju su merginomis ir internetu, ir susitinkame gyvai. Tačiau kol kas žmonos neturiu.“

Karolis džiaugiasi, kad gyvendamas pas tėvus šiandien jau gali prisidėti ir prie buities, padėti tėvams, palengvinti jų finansinę naštą. Jis kiekvieną mėnesį dalį savo algos atiduoda mokesčiams už butą ar maistui – jam užtenka tiek, kiek lieka.

Puikiai jis sutaria ir su vyresniu broliu Teodoru. Nors vaikystėje, kaip ir daugelis vaikų, berniukai ne kartą yra susipešę, šiandien broliai gražiai bendrauja.

Ir kitiems darbo ieškantiems neįgaliesiems Karolis pataria niekada nenuleisti rankų, vis bandyti, siekti savo tikslų. Jo istorija tik įrodo, kad užsidiarius net 30-iai durų, kažkur kada nors vis tiek atsidiarys langas.

„Vienas darbo pokalbis, antras, trečias – ir vis netinki, ir vis nesiseka... Rankos tikrai svyra, bet reikia nepamiršti savo svajonių, kai nesiseka, negalvoti, kad tai jau pabai-ga, vis tiek šypsotis ir eiti pirmyn.

Ir neklausykite tų, kurie sako, kad su tavo liga geriau sėdėti namuose prie televizoriaus“, – kalbėjo Karolis.

A portrait of a man with short brown hair, looking slightly to the left with a serious expression. He is wearing a blue denim jacket over a blue and white plaid shirt. The background is blurred, showing what appears to be a white wall with some dark shapes.

Karolis dalyvavo ESF finansuojamame projekte

**G.A.L.I.U. – Galimybės. Apsisprendimas. Lavinimas.
Įdarbinimas. Užtikrinimas, kurį įgyvendino VšĮ „SOPA“**

Aštuoniolikmetė Elena Soročinskaja į suaugusiųjų pasaulį įžengė gerokai per anksti. Kol jos bendraamžės aštuonmetės žaidė su lėlėmis ir mokėsi skaityti bei rašyti, Elena jau ne visada lankydavo mokyklą.

Į suaugusiųjų pasaulį įžengė vos aštuonerių

Mirus tėvui reikėjo padėti motinai – namuose, be Elenos, augo dar keturi vaikai. Jauniausiai Gabrielei tuomet tebuvo pusė metų, o su netektimi nesusitaikiusi mama pasuko klaidžiais priklausomybių keliais. „Kai mirė tėvas, man dar nebuvo aštuonerių. Buvo labai sunku. Kartais pati neidavau į mokyklą, kad ten galėtų mokytis broliai ir sesės, padėdavau mamai buityje, gamindavau maistą, rūpindavausi, kad vaikai būtų pavalgę ir aprenkti, švarūs“, – prisiminė Elena.

Būdama vos vienuolikos, mergaitė dar stipriau suprato, ką reiškia atsakomybė už jaunesnius ir silpnesnius. Motinai palikus šeimą, namai ir vaikai liko ant mergaitės pečių. „Tuomet likome visai vieni. Žinoma, turime giminių, bet tai – ne tas pats, kas tėvai. Niekas mums nepadėjo, niekas nepaprotino. Dabar aš ir pati suvokiu, kad tuomet turėjau dar žaisti su lėlėmis, bet nelabai buvo iš ko rinktis. Taip, suaugau labai anksti, gal dėl to su lėlėmis žaidžiu ir dabar“, – šypsojosi E. Soročinskaja.

Mergaitės socialiniam bei emociniam gyvenimui tuomet nepagelbėjo ir aplinka – romų tautybės šeima gyveno sostinės Kirtimų tabore. Elena kasdien matė daug netinkamų dalykų. Visi penki vaikai galiausiai atsidūrė globos namuose. Broliai ir seserys gyveno kartu, patiems nebereikėjo rūpintis, ką valgyti ir ką apsirengti. Laikui bėgant jie susidraugavo su kitais, nebekildavo konfliktų ar vaikiškų peštynių.

Eleną pasakojo, kad patekus į globos namus ją apėmė džiaugsmas. Ji žinojo, kad dabar jos broliai ir seserys nealksta, nešąla ir gyvena tvarkingai. Ką jau kalbėti apie aplinką, kurioje jie visi buvo prieš tai, – Kirtimų romų gyvenvietę. Blogų pavyzdžių čia buvo apščiai. „Kita vertus, manau, kad mūsų tautybės žmonės turėtų laikytis išvien. Bet manęs laukė kitoks kelias, nenoriu gyventi taip, kaip žmonės gyvena Kirtimuose“, – sako Elena.

Gal dėl to, kad kasdien jaunos mergaitės akis čia badė ir skurdas, ir neišsilavinimas, šiandien mergina tvirtai žino, ko nori iš gyvenimo, ir visomis savo jėgomis ryžtingai to siekia. Jos tikslas – įsidarbinti, įsitvirtinti gyvenime, gauti socialinį būstą ir pasiimti seseris ir brolius iš globos namų.

Aštuoniolikos išėjusi iš globos namų, mergina mokosi Vilniaus paslaugų verslo darbuotojų rengimo centre ir svajoja būti kirpėja. Elenai patinka žmones daryti laimingus ir gražius. Kirpėja ji norėjo būti ir dėl savęs, ir dėl kitų. „Praktikos turiu nemažai – bendrabutyje jau dabar apkerpu visus, kurie to paprašo. Džiaugiuosi, kad mokslai irgi sekasi neblogai“, – kalbėjo puikiai nusiteikusi mergina.

Dalyvavimas projekte „Dirbkime kartu su romais – naujos darbo galimybės ir iššūkiai“, Elenos manymu, padės jai ir įsidarbinti. Elena – aktyvi projekto veiklų dalyvė, suprantanti mokymų naudą, nes romai vertina tik tai, kas gali iš karto pakeisti jų gyvenimo kokybę.

„Mokslas man šiandien – svarbiausia, be jo niekur nestosiu mokytis, neturėsiu geresnio darbo, nieko nepasieksiu. Žinoma, mūsų tautybės žmonės retas kuris domisi mokslais, bet aš manau, kad tai blogai. Imu pavyzdį iš žmonių, kurie yra ką nors pasiekę, baigę mokslus, ir noriu rodyti gerą pavyzdį savo šeimai – savo broliams ir seserims, jų tai dar laukia ateityje“, – savo lūkesčiais dalijosi Elena.

Elena siekia, kad broliai ir seserys ją matytų besimokančią, kad ir patys norėtų siekti žinių. Būdama vyriausioji sesuo ir kone jų visų motina, ji savo pavyzdžiu rodo doros kelią. Blogų pavyzdžių, pasak Elenos, jiems ir taip užtenka, todėl dabar svarbu, kad jaunėliai broliai ir sesės suprastų apie mokslų, darbo svarbą žmogui. Matydama,

kokie jie auga, kokie išauklėti yra, mergina džiaugiasi ir mano, kad jos pamokas jie išmoko.

Mergina puikiai žino, kad visuomenės požiūris į jos tautybės žmones nėra geras. Ir pati ne kartą susidūrė su diskriminacija ar patyčiomis. Bet šiandien ji tvirta – visiems, kurie pabrėžia jos tautybę, rėžia atgal. Mat skaudžiausia, kad sąžiningai ir tvarkingai gyvenanti mergina laikoma blogos reputacijos tautos atstove.

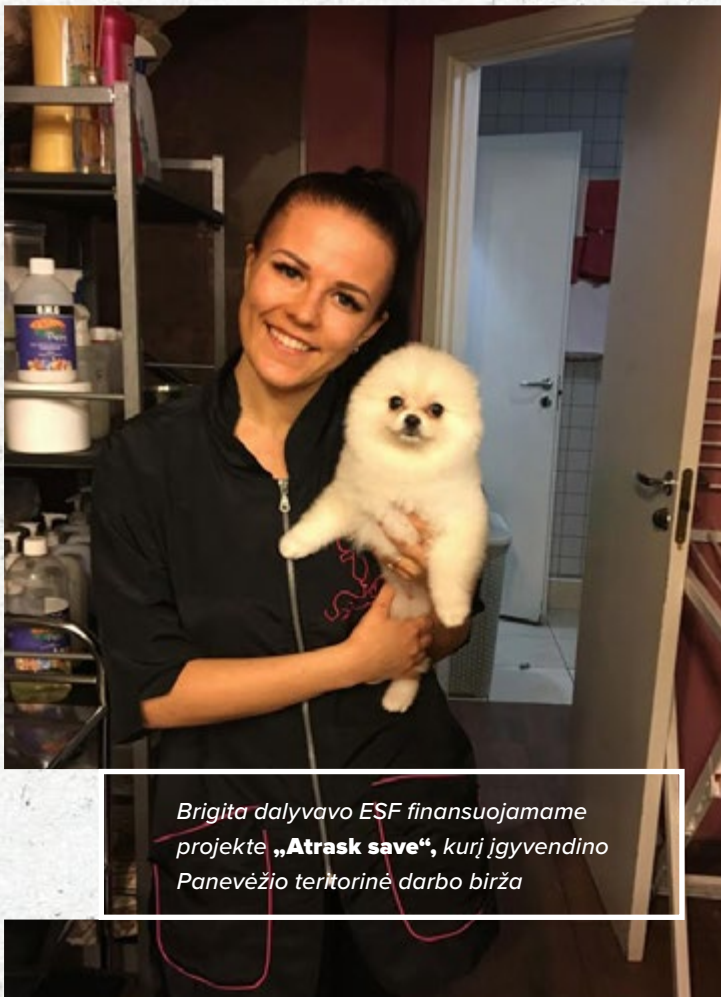
„Ar žmogus geras, ar blogas juk nepriklauso nuo tautybės. Visose tautose yra visokių – tai ir norėčiau pabrėžti visiems, kurie sureikšmina mano tautybę. Vis dėlto stengiuosi nekreipti dėmesio į skaudžias replikas, su žmonėmis bendrauju šiltai ir nuoširdžiai – to tikiuosi ir iš aplinkinių“, – pasakojo Elena.

Mergina neslepia – ji turėjo daugybę patirčių, dėl kurių galėjo pulti į nevirtį ir nuleisti rankas. Tačiau meilė broliams ir seserims, kurie dažnai net vadina ją savo mama, nugalėjo viską ir niekada neleido suabejoti savo tikslais.

O kaip dėl svajonių apie meilę, savo šeimą? „Svajonių gal ir turiu, tačiau ne tai dabar man svarbiausia – reikia pasiimti brolius ir seseris, negaliu jų palikti. Apie save mažai galvoju. Nenoriu kurti svajonių, žinau, kad viskas – Dievo valioje“, – kalbėjo mergina.

Elena dalyvavo ESF finansuojamame projekte

„Dirbkime kartu su romais – naujos darbo galimybės ir iššūkiai“,
kurį įgyvendino VšĮ „Romų bendruomenės centras“

Brigita dalyvavo ESF finansuojamame projekte „Atrask save“, kurį įgyvendino Panevėžio teritorinė darbo birža

„Niekada nemaniau, kad su tokiu džiaugsmu kažką darysiu. Anksčiau dirbdama vis galvodavau: ar taip ir bus? Nejaugi niekada neturėsiu darbo, kuris mane džiugins, kuriame nesijausiu nuobodžiai, negi taip mano gyvenimas ir sustos?“ – pasakojo 22 metų panevėžietė **Brigita Marcinkevičiūtė-Tamošiūnienė**.

Svajonių darbo link – žingsnelis po žingsnelio

Brigita nuo pat mažų dienų svajojo savo darbą sieti su gyvūnais. Tačiau iš pradžių ji pasuko kitu keliu – baigusi mokyklą įstojo mokytis makiažo meno. Vis dėlto padirbusi su žmonėmis jauna moteris suprato, kad tai – ne jai.

Kurį laiką ji svarstė galimybę tapti veterinare. Bet greitai šios minties irgi atsakė, mat negalėtų migdyti gyvūnų, kuriuos taip myli, – tuomet visus, atvestus užmigdyti, greičiausiai pasiimtų į namus ir galiausiai turėtų gyvūnų prieglaudą.

„Todėl pradėjau ieškoti būdų, kaip savo svajonę tapti šunų kirpėja paversti realybe. Šiandien esu laiminga, kad tą savo kelią radau Darbo biržos projekte „Atrask save“. Jie man tikrąja to žodžio prasme padėjo atrasti save“, – pasakojo B. Marcinkevičiūtė-Tamošiūnienė.

Jauna moteris džiaugiasi, kad šis projektas padėjo jai greičiau priartėti prie svajonės – baigti šunų kirpimo kursus, mat pati tiek jiems pinigų neturėjo, o dirbdama nemėgstamą darbą taupiusi būtų tikrai ilgai.

Ji jau dirba pagal individualią veiklą, turi išsinuomojusi patalpas ir nuo vasaros kerpa, mauda keturkojus. Kartais Brigita pajuokauja, kad tai – jau ne jos vienos, o šeimos verslas, mat kai atveda didelius šunis, pagalbos visada paprašo vyro.

„Dirbdama su šunimis tik dar kartą kiekvieną dieną įsitinkinu, kad mano darbas – svajonių. Kasdien į darbą einu kaip į šventę ir savo pavyzdžiu tik galiu patvirtinti posakį, kad dirbant mėgstamą darbą į darbą eiti nereikia.

Man atrodo, kad galėčiau dirbti ir dirbti, be poilsio dienų, be pertraukų. Tikrai nekeisčiau savo darbo į jokią kitą“, – šypsosi energinga keturkojų kirpėja.

Brigita su vyru Andriumi patys augina tris šunis ir katiną. Ir juokiasi paklausta, ar kitas posakis – kad batsiuovys be batų, yra teisingas. Jos augintinė Kaukazo aviganė iš tiesų galėtų patvirtinti šį posakį, tačiau taip yra tik todėl, kad šuo itin didelis ir nenori prisileisti šeimininkės grožio procedūroms. Tačiau kiti jos keturkojai draugai – išpuoselėti, išmyluoti ir gražūs.

Moteris jau turi viziją, kaip norėtų dirbti ateityje. Nors savo veiklą pradėjo neseniai, klientų vis daugėja. Ji jau įsivaizduoja, kokią pasistatys savo kirpyklėlę – jau net sienų spalvas žino.

„Noriu turėti savo verslą, kur dirbčiau pati, nesamdyčiau kitų žmonių. Nenoriu, kad mano kirpyklėlė taptų fabriku be jokių emocijų, todėl planuoju čia dirbti pati ir rūpintis šunimis – gyvūnais, kuriuos beprotiškai myliu“, – sakė ji. Dirbdama savo svajonių darbą Brigita neketina sustoti ir užsisėdėti. Jai dar daug ko reikia išmokti – juk kiekvienai veislei būdingas skirtingas kirpimas.

Be to, šeimininkai jau pageidauja savo keturkojams ir kitų, įdomesnių, grožio procedūrų – lakuotų nagų, sruogelėmis laikiniais dažais padažytų plaukų, priklijuotų auskarų. Kol kas mergina šių įmantrybių nemoka, bet ketina išmokti visko.

„Juk esu jauna ir beprotiškai norinti tobulėti, siekti savo tikslų ir niekada nenuleisti rankų. Gyvenime svarbiausia nepasiduoti, nes liftas į sėkmę niekada neveikia – reikia naudotis laiptais, žingsnelis po žingsnelio!“ – apie savo svajonę kalbėjo Brigita.

Būdamas vaikas, dabar per ketvirtą dešimtį perkopęs Arūnas Šiaudinis, kaip ir daugelis, svajoto laimėti aukso puodą ar radęs lagaminą pinigų prisipirkti kalnus saldinių bei pyragėlių. Toks jam atrodė tobulas gyvenimas, kurio jis sieks užaugęs.

Geriausias jausmas – jaustis reikalingam

Šiandien neįgalus vyras pats šypsosi prisiminęs šias savo svajones ir patikina – tikrai ne pinigai suteikia laimę, o optimizmo iš jo galėtų pasisemti ne vienas visiškai sveikas žmogus, vis verkšlenantis dėl nenusisekusio gyvenimo.

„Taip, tvirtai galiu pasakyti, kad šiandien esu laimingas. O ko man trūksta? Nieko. Viskas einasi puikiai, jokių problemų neturiu, sveikata nebloga. Negalia – tikrai ne pasaulio pabaiga, tai man netrukdo džiaugtis gyvenimu. Ir nevaikštantys šypsosi, džiaugiasi, tai ką jau man kalbėti. Palaikome vieni kitus ir nesiskundžiame“, – kalbėjo vyras.

Nukritęs iš maždaug 4 metrų aukščio traumą vyras patyrė prieš beveik 20 metų, todėl, kaip pats sako, dabar jau tikrai yra susigyvenęs su ja. Sutrupintą koją vis paskauda, ypač keičiantis orams, bet tai – smulkmena, negadinanti jam nuotaikos.

Vyras džiaugiasi, kad jam netrūksta darbų – jau ketverius metus dirba socialiai atsakingoje įmonėje „Plėtros garantas“. Be to, prie namų jo kasdien laukia nedidukas daržas, kuriuo Arūnas stropiai rūpinasi. „Auginu agurkus, pomidorus, svogūnus, įvairias salotas. Juk parduotuvėje nežinau, ką nusipirksi, o savos daržovės yra savos. Žinai, ką valgai, o ir skonis daug geresnis“, – pasakojo A. Šiaudinis.

Kai Arūnui buvo pasiūlyta prisidėti prie neįgaliųjų draugijos veiklos ir dalyvauti projekte „Rytų Lietuvos regiono neįgaliųjų integracija į darbo rinką“, vyras neabejojo. Darbų nebuvo, sėdėti namie prie televizoriaus darėsi nuobodu, o bendrauti su kitais žmonėmis jam visada patiko.

Apie tai, kad šis projektas jam padės susirasti mėgstamą darbą, užsidirbti pinigų ir gyvenimą nuspalvins kur kas šviesesnėmis spalvomis, vyras negalvojo – manė čia tiesiog prasmingiau nei namie prie televizoriaus praleisįs laiką. Jis sako, tiesiog norėjęs įdomiau leisti laiką. Tačiau projekte jis daug ko išmoko, įgijo daugiau darbo su kompiuteriu įgūdžių. Didžiausias Arūno laimėjimas dalyvaujant šiame projekte, žinoma, yra darbas. „Dabar uždirbu ir sau, ir kitiems užtenka. Darbas man suteikė pasitikėjimo savimi, tvirtumo, tikrumo dėl savo gyvenimo. Darbdavys patenkintas, man darbas patinka. O geriausias jausmas – būti kažkam reikalingam“, – kalbėjo A. Šiaudinis.

Kasdien su džiaugsmu eidamas į darbą Arūnas nori pasitempti, o dirbant ir diena nebepraėina veltui. Juk neįgaliam žmogui susirasti darbą mažame mieste sunku, juolab kai jis negali dirbti fizinių darbų. Nors kasdien darbe sėda prie kompiuterio, Arūnas labiau vertina gyvą bendravimą su žmonėmis, todėl kompiuterio nevadina savo draugu.

„Juk nesu mažas vaikas, kad kasdien žaisčiau kompiuterinius žaidimus ar lindėčiau socialiniuose tinkluose. Man gaila žmonių, kurie kompiuteryje pradingsta visai dienai, nemato realaus gyvenimo. Aš labiau vertinu tikrus žmones, darbe per pertraukėles su kolegomis pasidarome kavutės ir susėdame pasikalbėti kaip viena didelė šeima, o ne puolame į socialinius tinklus. Zarasai – mažas miestas, gatvėje su dažnu sveikinuosi. Visada jaučiu palaikymą ir labai tai vertinu. Turiu draugę, susitinkame, pabendraujame. Kol kas man tikrai visko užtenka, o vėliau gyvenimas parodys“, – šypsojosi pašnekovas.

A portrait of a middle-aged man with short brown hair and light blue eyes. He is wearing a white collared shirt under a blue and white patterned zip-up jacket. The background is a blurred indoor setting.

*Arūnas dalyvavo ESF finansuojamame projekte
„Rytų Lietuvos regiono neįgaliųjų integracija į darbo rinką“,
kurį įgyvendino Zarasų krašto žmonių su negalia sąjunga*

Eduardas nevadina savęs kitokiu. Tiesiog atėjo laikas, kai vyras suprato einąs neteisingu keliu – keliu, kuriame daug svaigalų, pinigų, moterų – laisvo gyvenimo.

Kelias į gyvenimą – atgaila ir tikėjimas

„Priklausiau visuomenės asocialiesiems, buvau tas, kuris griauna. Ilgus metus taip suvokiau savo gyvenimą: nedirbau, beveik niekada nebuvo blaivus. Rūkyti „žolę“ pradėjau nuo 16 metų, paskui ėmiau vartoti ir stipresnius cheminius narkotikus, heroiną“, – pasakojo Eduardas.

Iš pradžių tai jaunuoliui atrodė linksma, jis aprimdavo, taip nuo kažko pabėgdavo, pasislėpdavo. Savo pragaišties pradžia vyras vadina 1990-uosius. Po dešimtmečio žmonės, pasak jo, gyveno taip, kaip norėjo, o pinigų turėjo tie, kurie nedirba. Eduardą tokios aplinkybės stipriai įsuko: „Esi jaunas, turi daug draugų, kurie gyvena taip pat, nori pinigų, moterų, linksmybių. Tuo metu man tai buvo patrauklu.“

Eduardui norėjo padėti daug žmonių – iš pradžių tai buvo policija, draugai, kurie bandė auklėti su beisbolo lazdomis miške, vėliau – ant kelių su ašaromis akyse klūpinti mama, tėvas, brolis. Tačiau niekas nesugebėjo pasiekti vyro sielos gelmių.

„Tą akimirką lyg ir suprasdavau jų skausmą ir savo beviltiškumą, verkdavau, tačiau šiandien jau žinau, kad priklausomybių nesuvokia niekas – nei tas, kuris vartoja, nei tie, kurie yra šalia. Taip ir sugrioviau santykius su draugais, šeima. Išėjau į gatvę, ėmiau dar daugiau vartoti, tapau atsiskyrieliu“, – atviravo vyras.

Šiandien tiek laiko vartojusių Eduardo amžiaus žmonių mažai belikę gyvų. Šiandien jis suvokia, kad gyvenimas jam suteikė malonę rasti išeitį. Ne kartą jis bandė atsakyti savo gyvenimo būdo, tačiau apsisprendimas atėjo tik pabandžius nusižudyti, suvokus, kokioje beviltiškoje padėtyje jis atsidūrė ir kad gyvenimas kasdien ritasi į vis gilesnę prarają.

„Išgyvenau didžiulį vidinį skausmą, kuris vertė ieškoti sprendimo. Norėjau pasitraukti iš gyvenimo, nes nebeturėjau vilties, visos mano žmogiškos pastangos jau buvo išsekintos. Likau vienas su savo skausmu, neviltingi, prarastomis svajonėmis, su visiškai sužlugdyta asmenybe.“

Suvokiau, kokia yra realybė. Stovėjau ant kėdės pasirusęs kilpą ir svarsčiau, o kas toliau, kas už tos ribos, kai manęs nebeliks. Tada atsiminiau savo pamaldžios močiutės su didžiule meile ištartus žodžius, kad už viską turėsiu atsakyti prieš Dievą.

Tie žodžiai mane sustabdė: gal yra tai, ko aš nežinau? Gal yra tai, kas man gali suteikti jėgų? Stovėdamas ant tos kėdės maščiau, kad jei Dievas yra visa ko šeimininkas, turiu jo atsiprašyti“, – pasakojo vyras.

Jo malda tuomet ir buvo ne kas kita, o prašymas atleidimo. Vyras pajuto viduje šilumą, kuri privertė jį nusiimti kilpą ir nulipti nuo kėdės. Raudodamas jis atsiklaupė ant grindų, o galvoje ėmė sukintis tarsi filmas – nuotraukos nepažįstamų žmonių, bet kiekvienam veidui jam norėjosi sakyti „Atleisk“.

„Niekada gyvenime nebuvo nuoširdžiai to daręs, visada pateisinau tai, kad apgaudinėjau mamą, brolių, kitus žmones. Šį kartą man norėjosi ne teisintis, o susitaikyti su visais tais žmonėmis ir prašyti jų atleidimo už sukeltą skausmą.“

Tą akimirką vyras suprato, kad yra laisvas. Būtent ta laisvė ir pradėjo keisti jo gyvenimą, nors iki tol Eduardas juokėsi iš žmonių, kurie meldžiasi ar eina į bažnyčią. Dabar buvo atvirkščiai – žmonės, kuriems jis pasakojo savo potyrius, juokėsi iš jo.

Vėliau vienoje iš bendruomenių Eduardas pradėjo studijuoti Šventąjį Raštą. Vyras pajuto, kad Dievas supranta jo išgyvenimus. Ėmė keistis požiūris į gyvenimą, atėjo suvokimas, kas yra meilė. Netrukus Eduardui pasitaikė galimybė dalyvauti projekte „Mano guru“ – tai vyras vadina žingsniu į kitą pasaulį.

„Tai buvo didžiulis iššūkis man, žmogui iš gatvės. Dirbti kažkur virtuvėje, plauti indus man buvo žema. Mokiausi nuolankumo, nebijoti bet kokio darbo, o ne vogti. Mokiausi paprasčiausių dalykų, bet šalia tą patį darantys žmonės mane labai palaikė. Uždirbęs pirmus pinigus, mokiausi juos išleisti – tai irgi buvo iššūkis. Kai projektas baigėsi, nutariau likti Vilniuje“.

Likimo brolius Eduardas išveždavo iš gatvės, motyvavo, kalbėjosi su jais. Taip pradėjo dirbti reabilitacijos centruose – iš pradžių viename, vėliau kitame. Be to, jis baigė ir teologijos bakalauro studijas Latvijoje.

„Vis atsidurdavau gatvėje su arbatos termosu ir sumuštiniais – eidavau kalbėtis su tokiais žmonėmis, koks dar ne taip seniai pats buvau. Norėjau jiems pasakyti, kad yra išeitis, kitoks gyvenimas“, – kalbėjo vyras.

Galiausiai vyro geras draugas, su kuriuo kartu gydėsi, įkūrė bendruomenę „Taikos kelias“ ir pasiūlė Eduardui prie jo prisidėti. Jau šešeri metai abu vyrai dirba Šilutės rajone, kur stengiasi padėti žmogui – ir jo kūnui, ir sielai. Anksčiau net nesupratęs, kas yra šeima, meilė moteriai, ištikimybė, šiandien Eduardas džiaugiasi darnia šeima, žmona Inga, dviem bendrais ir dviem kiekvieno jų vaikais iš ankstesnių santykių.

Eduardas dalyvavo ESF finansuojamame projekte „Mano guru: naujos galimybės darbo rinkoje“, kurį įgyvendino VšĮ „Socialiai paramos projektai“

Igoris dalyvavo ESF finansuojamame projekte
„Kartu mes galime daug“ kurį įgyvendino
Vilniaus kurčiųjų reabilitacijos centras

Vilnietis Igoris Kulčickis gimė visiškai sveikas. Tačiau būdamas 5-erių berniukas pradėjo vis blogiau matyti ir girdėti. Šiandien 28 metų jaunas vyras beveik nemato viena akimi, o šiek tiek girdi tik labai stiprius garsus.

Su kolegomis jaučiasi lygus

„Būdamas 8-erių jau nešiojau milžiniško stiprumo akinius, mačiau kaip pro rūką“, – sakė Igoris. Baigęs mokyklą Igoris Vilniaus kurčiųjų profesinio mokymo reabilitacijos centre įgijo virėjo specialybę. Tačiau susirasti darbą jam nesisekė.

„Kreipiausi į kurčiųjų draugiją, įvairias įstaigas. Gavau darbą pusmečiui – dirbau valytoju po dvi valandas per dieną. Vis dėlto galiausiai vadovas paprašė manęs išeiti, nes valstybė man neskiria pinigų,“ – pasakoja Igoris.

Vėliau jis pradėjęs dirbti keliuose viešbučiuose, bet galiausiai visur paprašydavo išeiti, nes jaunuolis turi 25 proc. nedarbingumą. Taip darbo Igoris ieškojo apie 4 metus. „Nuotaika krito, kiekvieną dieną galvodavau, ką veikti, ta monotonią, sėdėjimas namuose ir nežinomybė – buvo labai sunku. Geriau jausdavausi tik eidamas į kurčiųjų teatro repeticijas – dabar ten vaidinu jau 7 metai, ten mano širdis tikrai atsigauna“, – pasakojo Igoris.

Tuomet jam ir buvo pasiūlyta dalyvauti projekte „Kartu mes galime daug“. Igoris domėjosi viskuo, norėjo kuo daugiau sužinoti, todėl projekto specialistų suteikta pagalba jam buvo labai naudinga.

Igoris geriau pažino save, gebėjo susisteminti savo pageidavimus, norus bei galimybes, susirinkti ir išanalizuoti informaciją, pritaikyti ją darbo paieškose.

Jaunas vyras gilino savo žinias ir, padedamas projekto darbuotojų, galiausiai įsidarbino kavinės „Artistai“ virėjo padėjėju.

„Indų plauti man neteko. Pirmiausia tarkavau sūrį, vėliau vadovas, profesionalus virėjas, pamokęs leido man pabandyti gaminti picą. Žinoma, iš pradžių mano picos buvo netaisyklingos formos, dariau klaidų.

Vėliau išmokau jas kepti gerai. Po dviejų mėnesių pradėjau kepti bandeles, gaminti tešlą. Darbas toks pats, bet man ten patinka, kolegos šaunūs, – šypsojosi vaikinai. – Iš pradžių dirbti kartu su girdinčiais nebuvo lengva.

Nesupratau, ką man sako, kolegos nesuprato manęs, todėl dažniausiai bendraudavome rašteliais. Tačiau gana greitai išmokau skaityti iš lūpų ir dabar darbe jaučiuosi daug geriau, kolegos nori man padėti, pradėjome bendrauti, net erzinti vieni kitus“, – pasakojo vyrukas.

Jam svarbu, kad darbe jis su kolegomis jaučiasi lygus, nėra atstumtas, nepatiria patyčių. Šiandien jaunas vyras save vadina laimingu žmogumi, nori ir toliau dirbti. Igoriui smagu turėti darbą, dėl to didėja jo pasitikėjimas savimi.

„Kai nedirbau, jaučiausi blogai – sėdėti namuose ir galvoti, kaip bus rytoj ar po mėnesio, tikrai vargina. Gyvenu vienas, todėl man labai svarbu būti tarp geranoriškų žmonių, nelikti vienam. Kaimynai bendrabutyje taip pat kurtieji. Darbas ir aktorystė yra mano gyvenimas. Jei išgirstu apie kokį įdomų renginį, ekskursiją, visada stengiuosi išvykti, daugiau pamatyti, pažinti Lietuvą – toks yra mano laisvalaikis. Stengiuosi tobulėti, nesėdėti vietoje“, – pasakojo Igoris.

Kovo 11-ąją gimęs Igoris save vadina laisvu ir laimingu. Ir kitiems jis siūlo nesustoti, niekada nenuleisti rankų ir būti tokiems pat laisviems ir laimingiems.

„Sename darbe susitapatinau su tuo, kur buvau ir ką veikiau, buvo sunku įsivaizduoti, ką galėčiau veikti, kuo galėčiau būti naudinga ir reikalinga kitiems, nors veikti tikrai galėjau labai daug ką“, – mintimis dalijosi kaunietė **Karolina Samalė**.

Rutinios priešas – nuotykiaiai ir atradimai

Prieš dvejus metus Karolina ryžosi svarbiam žingsniui. Ilgai dėlėjusi plusus ir minusus, mintyse kūrėsi geriausius ir blogiausius scenarijus, galiausiai jauna moteris išdrįso išeiti iš stabilaus valstybinio darbo. Išeiti į „niekur“.

Taip Karolina atsidūrė Darbo biržoje ir tapo projekto „Atrask save“ dalyve. Iš pradžių, juokėsi jauna moteris, ji net nenorėjusi dalyvauti šiame projekte, tačiau galiausiai nusprendė atsipalaiduoti ir imti iš gyvenimo viską, ką šis jai siūlo.

Projektas Karolinai buvo naudingas: moteris aiškiau suprato savo silpnąsias ir stipriąsias savybes, pamatė, su kokiomis problemomis ir baimėmis susiduria savo mėgstamos veiklos ėmėsi jauni žmonės – o tų įvairių baimių turėjo ir ji.

Būtent dalyvaudama projekte Karolina nusprendė – ji gali veikti tai, ką nori, ką tuo metu moka daryti geriausiai. Norėdama neįstrigti savo baimėje ir dvejonėse, moteris ėmė sukurti kaip voverė rate – gaminti namuose, daug skaityti ir dalintis informacija, kurią sukaupė iš kineziterapijos specialybės.

Netrukus gimė ir pirmoji jos sukurta valgoma puokštė – pas draugus išvydusi tradicinę verbą su česnakais, grįžusi namo Karolina iškart ėmėsi darbo. Tuomet ji ne nesvarstė apie verslą, tiesiog norėjo padaryti tai, kas jai atrodė gražu.

Pirmas, antras, o vėliau ir daugybė kitų kūrinių pavyko – savo verslo pradžia moteris laiko 2016-ųjų rudenį. Šiandien jos veikla jau gerokai įsisukusi.

Be to, moteris veda ir mokymus, skatina žmones pažinti kūrybiškumą ir sustabdyti rutiną. Karolina įsitikinusi, kad kūrybiškas yra kiekvienas žmogus. Tik dažnas užsisuka rutinoje ir kasdienybėje. Tuomet pradėdame ignoruoti savo platesnius poreikius, ne tik išgyvenimo.

„O tam, kad pasiektume gyvenime daugiau, reikia ir veikti daugiau, bent kartą per savaitę reikia išbandyti tai, ko iki šiol nesame darę, pabūti ten, kur nesame buvę, pažinti naujus žmones.“

Valgomos puokštės dirbtuvėlės yra viena iš galimybių veikti tai, ko kasdienybėje dažnas nedarome! Rutinos priešas yra nuotykiaiai ir nauji atradimai, skirkite tam laiko, bent kartą per savaitę“, – kalbėjo Karolina.

Per mokymus moterys pasineria į kūrybą, nes nėra šablono. Jos gali puokštę komponuoti taip, kaip joms atrodo gražiausia, rinktis iš daugybės sudedamųjų dalių ir derinti formas, spalvas, rūšis.

Ir kitiems, kurie turi idėjų, bet vis nesiryžta išeiti iš savo „komforto“ zonos, valgomų puokščių kūrėja sako: nesėkmė gali būti visur ir visada, bet pati didžiausia nesėkmė yra nieko nedaryti ir nepradėti, gailėtis ir graužti save.

K. Samalė įsitikinusi, kad jeigu tikrai labai norime pasiekti savo tikslus, visata visada atsiųs mums tinkamiausių žmonių ir situacijų tiems tikslams pasiekti. Jeigu yra sunku, ji rekomenduoja kaip tik kuo daugiau bendrauti su žmonėmis, dalintis informacija, žiniomis ir tiesiog neignoruoti savęs ir savo norų. Svarbu būti atviriems ir priimti viską, ką siūlo gyvenimas.

Ji neslepia – buvo ir labai sunkių dienų, ir didelio nuovargio, bet ši veikla išmokė ją pasakyti „ne“, aiškiau išsakyti savo nuomonę. To iki šiol moteriai trūko. Kūrėja kasdien stengiasi, kad jos puokštės teiktų džiaugsmą visiems – ir jų pirkėjams, ir jai pačiai.

Labiausiai Karoliną, nutarusią imtis valgomų puokščių kūrybos, palaikė ir vis dar palaiko vyras. Jauna moteris nė karto nesigailėjo, kad ryžosi keisti savo gyvenimą ir imtis to, kas miela širdžiai. Taip, iš pradžių buvo sunku, ji jautėsi nereikalinga ir nenaudinga, bet galiausiai mėgstama veikla suteikė pilnatvės jausmą.

Karolina atvira – jos siekiai ir tikslai dažnai kinta. Todėl paklausta, kaip save įsivaizduoja po daugelio metų, ji neturi tikslaus atsakymo. Vis dėlto jau šiandien jauna moteris puikiai žino, kad svarbiausia – išlaikyti vertybes, gerus santykius šeimoje, būti naudinga kitiems, dalintis gerumu ir pačiai nuolat tobulėti.

*Karolina dalyvavo ESF finansuojame projekte
„Atrask save“, kurį įgyvendino
Kauno teritorinė darbo birža*

„Mano darbas yra neapsakomai geras stimulus pačiai judėti į priekį. Noriu su tyrėjais kalbėtis jų kalba. Noriu, kad mokslininkai dalyvautų tarptautinėse programose, tobulėtų ir įrodytų pasauliui, kad Lietuva gali... Jei mokslininkas ieško partnerio, žinau, į ką jį nukreipti. Mano tikslas yra padėti kitiems“, – kalbėjo **Sonata Juciutė**.

Rodyti kelią kitiems – stimulus judėti pirmyn

Šiandien jauna mokslininkė tiki, kad pasirinkusi studijas žengia teisingą žingsnį kurdama asmeninę savo legendą ir įgyvendindama didžiausią gyvenimo svajonę.

Trisdešimtmetės Sonatos istorija kiek kitokia, nei būtų galima tikėtis. Tai pasakojimas apie tiesiogiai projekte dirbančią specialistę, kuri ne tik vykdo projekto veiklas, analizuoja projekto rezultatus, bet ir pati įsitraukia į mokslo bendruomenę, siekia tapti Europos mokslinių tyrimų erdvės dalimi ir padeda mokslininko karjeros siekti kitiems.

„Jau dveji metai dirbu Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūroje (MITA). Čia atėjau norėdama bendrauti su mokslo, verslo atstovais ir tobulėti mokslo švietėjiškoje srityje“, – sakė Sonata.

Dirbdama prie Tyrėjų tarptautinės kompetencijos ugdymo projekto ji bendrauja su mokslininkais, padeda jiems išvykti į užsienį, ieško partnerių.

„Darbas lyg ir paprastas, tačiau aš į šį projektą pažiūrėjau plačiau, stengiausi glaudžiau bendradarbiauti su mokslininkais, domėjausi jų mokslinių tyrimų sritimis“, – pasakojo Sonata.

Šiandien savo darbo rezultatu ji vadina tai, kad ir pati studijuoja chemijos doktorantūrą, nors iki ateidama dirbti į MITA abejojo šia galimybe. Mat mokslu besidominti ir kitiems padedanti jauna specialistė nori pati būti pavyzdys tiems, kuriems padeda.

Jauna moteris nori ateityje realizuoti save moksle. Ji svajoja, kad jos sukurtas produktas būtų panaudotas Lietuvoje ar Europoje, būtų naudingas žmonėms. Sonata trokšta bendradarbiauti su mokslo pasauliu, nori būti jo dalis.

„Teikdama laimę kitiems jaučiuosi laiminga ir pati. Žemiškesnės svajonės? Artimiausiu metu noriu išleisti chemijos eilėraščių knygą, kitos su chemijos menu susijusios veiklos, noriu sukurti savo šeimą“, – pasakojo jauna mokslininkė.

Sonatos gerų darbų sąrašas – ne tik jos darbas su tyrėjais. Jauna moteris papildomai moko vaikus chemijos. Ir tai daro be jokio atlygio. Nepasiturinčių šeimų atžalas ji vadina savo vaikais ir džiaugiasi, kad laikydami valstybinius egzaminus jie surenka aukštus balus.

Tai, kad Sonatos indėlis čia didžiulis, rodo ir buvusių abiturientų pasirinktos studijos – jie pasirinko biochemijos, medicinos mokslus.

Dirbdama su vyresniais mokiniais pirmiausia jauna moteris jaučiasi ne mokytoja, o psichologė. Pamokose ji išklauso ir meilės istorijų, ir norų, ir nuotykių.

„Patariu, diskutuojame, ieškome sprendimų. Tačiau galiausiai jų pasirinktos studijos mane verčia jaustis puikiai, didžiuojuosi ir mokiniais, ir savimi“, – pasakojo Sonata.

Sonata prisidėjo prie ESF finansuoto projekto
„Tyrėjų tarptautinės kompetencijos ugdymas 2 (TYKU2)“,
kurį įgyvendino Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra (MITA)

A portrait of a man with short brown hair and blue eyes, smiling. He is wearing a blue blazer over a dark blue patterned shirt. The background is dark and out of focus.

Gediminas dalyvavo ESF finansuojamame projekte
„Studijų prieinamumo didinimas“,
kurį įgyvendino Valstybinis studijų fondas.

„Girdinčiųjų ir mano, žmogaus su klausos negalia, pasauliai tarsi vienodi, bet kartu ir labai skirtingi. Klausos aparatai man padeda gyventi beveik visavertį gyvenimą“, – sakė Gediminas Žukas.

Gyvenimo variklis – šeima ir sportas

Vaikystėje palikęs kurčiųjų darželį, Gediminas pradėjo lankyti logopedinę mokyklą. Jis iki šiol dėkingas logopedėms R. Budrienei ir G. Janušienei, nes būtent jos išmokė taisyklingai tiek žodžiu, tiek raštu vartoti lietuvių kalbą. Į girdinčiųjų gimnaziją jis atėjo 9-oje klasėje.

Mokymasis su girdinčiais vaikinai ir atvėrė duris į visavertį gyvenimą. Klausos sutrikimas jam niekada netrukė bendrauti su girdinčiais žmonėmis. Daugeliui buvo įdomu, nes sužinodavo dar negirdėtų dalykų apie kurčiųjų visuomenės gyvenimą, dažnas prašydavo pamokyti gestų kalbos.

„Tas bendras draugiškumas bei supratingumas suteikė pasitikėjimo savimi ir leido užmiršti, jog klausos negalia gali sukliudyti „griauti kalnus“ į visavertę ateitį. Tačiau kad galėčiau lankyti girdinčiųjų mokyklą, teko nueiti su dėtingą kelią“, – pasakojo G. Žukas.

Gediminui buvo nustatytas 35 proc. darbingumo lygis, ir būti girdinčiųjų pasaulyje jam padėjo modernus klausos aparatas, kurį nusipirko už sutaupytas išmokas. Jas gavo iš ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamo projekto „Studijų prieinamumo didinimas“, teikiančio tikslines išmokas studentams, turintiems negalią. Gaudamas po 152 Eur per mėnesį Gediminas įsigijo kokybiškam gyvenimui būtiną aparatą.

Šiandien jaunas vyras džiaugiasi, kad jam jau retai prireikia vertėjo pagalbos ir tik kartais tenka paprašyti žmogaus lėčiau ar aiškiau pakartoti mintį. Vis dėlto nuo nuolatinio garsų srauto vyrui vakarop dažnai skauda galvą, todėl miega jis visada be aparato – visiškoje tyloje, kuri dabar jam net patinka.

Gedimino gyvenimą nuo pat vaikystės lydėjo krepšinis, o sporto pergalės, kuriomis šiandien pelnytai gali didžiuotis, jam reiškia labai daug. 2013-aisiais Vasaros kurčiųjų olimpiadoje Sofijoje, Bulgarijoje, jis su Lietuvos kurčiųjų vyrų krepšinio rinktine iškovojo pirmąjį savo olimpinį auksą. Šiomet auksą komanda parsivežė iš Samsuno (Turkija).

Sporto pergalės Gediminui suteikia daugiau galimybių, jis labiau pastebimas reikiamų žmonių, todėl gali sukurti komfortiškesnį gyvenimą. Kurčiųjų rinktinės pasiekimais didžiuojasi ne tik patys sportininkai. Palaikymo G. Žukas sulaukia iš draugų, pažįstamų ir artimųjų.

„Jie yra mūsų didžiausi sirgaliai ir žinau, jog visa širdimi palaiko mus, jaudinasi“, – pasakojo sportininkas.

Savo ateitį Gediminas taip pat sieja su krepšiniu. Baigęs mokslus jis norėtų treniruoti kurčiuosius ir neprigirdinčius vaikus, siekti, kad jie įsitvirtintų didžiajame sporte, keliautų po pasaulį ir taip garsintų mūsų šalį.

Vyro laimė šiandien – šeima ir sportas. Su gyvenimo drauge Gintare jis augina netrukus metukų gimtadienį švęsiantį sūnų Jokūbą ir stengiasi nuo pirmų dienų jam diegti tinkamas vertybes.

Jaunas tėvas tikisi, kad jis pats bus geriausias pavyzdys savo vaikui. Sūnui jis ketina dažnai pabrėžti, kad, norėdamas ką nors turėti, turi daug ir atsakingai dirbti, o svarbiausia – daryti tai, kas būtų ne kančia, o malonumas.

„Stengsimės pažinti savo vaiką ir atrasti talentų, jis jau dabar mėgsta pūsti dūdelę ir šokti pagal savo mėgstamas daineles. Nemeluosiu, nekantrauju, kada galėsiu jį kartu vestis į sporto salę – noriu, kad nuo mažens ugdytų meilę sportui!“ – kalbėjo krepšininkas.

Ir kitiems žmonėms vyras visuomet pataria mylėti save tokį, koks esi, nekreipti dėmesio į aplinkinių kalbas, griauti įsivyravusius stereotipus ir nebijoti daryti kažką neįprasto. Svarbu atrasti savyje drąsos ir valios išieiti į visuomenę, reikia mėginti ką nors naujo.

Juk gyvenimas yra trumpas ir tik vienas, jis atveria tiek daug galimybių, tik reikia norėti pradėti veikti ir nenukabinti nosies, jei kas nepasisektų.

„Reikia suprasti, jog iš savo klaidų reikia mokytis, kad ateityje galėtum nugriauti kalnus siekdamas tikslų. Nebijoti išieiti iš komforto zonos“, – linkėjo G. Žukas.

Tomas Ubartas beveik 10 metų save vadino paprastu provincijos geografijos mokytoju. Tačiau atėjo laikas, kai vyras suprato – jis nebetobulėja, darosi irzlus ir stovi vietoje. O tokia kasdienybė, kai darbas nebedžiugina, o vidinis varikliukas pradeda stoti, jam netinka.

Į kalną – laiptelis po laiptelio

Jaunas vyras jautė, kad priprato prie savo darbo, apsiribojo savo klase, mokiniais. O juk mokiniams reikia duoti daugiau nei geografija – Tomas norėjo būti mokytoju iš pašaukimo, o ne amatininku. Tačiau užsisėdėjęs vietoje pajuto sąstingį. Mokiniai tą matė.

„Jau dabar ir pats suprantu, kad norėdamas sukti savo vidinį varikliuką turiu patirti iššūkių. Pasitenkinimas darbu, kūrybinės jėgos ateina tada, kai kažko sieki, turi tikslų“, – sakė vyras.

Gelbėjimosi ratu jis vadina projektą „Lyderių laikas“, į kurį pateko ir Telšių savivaldybė.

T. Ubartas perėjo per kelias projekto siūlomas veiklas – švietimo lyderystės magistro studijas, Švietimo lyderystės konsultantų rengimo programą. Studijuodamas įgijo kompetencijos, žinių, o konsultantų mokymuose sustiprėjo žmogiškosios savybės.

Pajutęs, kad pasikeitė pats, jis ir panorio siekti daugiau – ne vien savo ugdomoje klasėje, bet ir mokykloje, Telšių rajone ar net Lietuvoje.

Tuomet Tomas ir tapo Telšių rajono Žarėnų „Minijos“ pagrindinės mokyklos vadovu. Vis dėlto šio posto jis ne vadina karjeros laiptais – iš ugdytojo, mokytojo jis tapo tarsi vadybininku. Iš mokytojo vaidmens pereiti į vadovo Tomui nebuvo lengva. Buvo ir pakilimų, ir nusileidimų.

Tačiau būdamas vadovu jis turi didesnių galimybių kažką keisti, siekti daugiau. Didžiausias vadovo iššūkis ir yra kaimiška mokykla, o ne tvirta gimnazija ar progimnazija. Jis atėjo ten, kur mokyklos vadovui tenka daug ką daryti ir keisti pačiam, nes tokio tipo mokykloje nėra didelės komandos.

„Dirbti kaimo mokykloje atrodo labai sunku, bet einu ir stengiuosi – tai ir yra mano iššūkis. Lipu į kalną laiptelis po laiptelio. Užlipu laiptelį ir jaučiu, kaip motyvacija auga. Vadinasi, galiu“, – kalbėjo T. Ubartas.

Vyras neslepia – buvo akimirky, kai suabejodavo savo sprendimu. Svarstė, gal tikrai kai kurie kolegos buvo tei-

sūs sakydami, kad jam čia, mokyklos vadovo kėdėje, ne vieta. Mat žodį „lyderis“ su pašaipia gaidele savo asmeniui girdėjo tikrai ne kartą.

Tapti lyderiu ne tik mokiniams, bet ir kolegoms jaunam vadovui padėjo suvokimas, kad pats turi būti pavyzdys. Tomo noras tobulėti, mokytis, imtis kažko, ko nesiima niekas kitas, įtraukti į veiklas ir kitus greičiausiai ir buvo tas užkrečiantis pavyzdys.

Vis dėlto perspektyvos neaiškios ir šiandien – T. Ubartas dirba kaimo mokykloje, mokinių čia nedaug ir jų vis mažėja. Tačiau jis visada stengiasi remtis tik į tuos, kurie palaiko – pirmiausia tai šeima, antra – specialistai, su kuriais bendravo projekte „Lyderių laikas“.

Kalbėdamas apie šiuolaikinius mokinius T. Ubartas kalba ne apie šių dienų mokinių elgesio ypatumus, o apie mokyklos priemones, technologijas. Štai tuomet, kai buvusi jo mokykla gavo planšetinius kompiuterius, pamokos tapo įdomios net tiems, kurie anksčiau tik ir laukdavo, kada jos baigsis. Žinoma, mokytojai tokioms pamokoms turėjo gero kai pasiruošti. Pamoka tiesiog praskrido.

„Šiandien daug kalbama apie tai, kiek laiko vaikas turi praleisti prie kompiuterio. Ir pats auginu 4 metų sūnų Mykolą. Taip, skaitome knygutes, bet duodu ir išmaniųjų įrenginių – tam tikrą laiką leidžiame jam pažaisti. Tėvams ir mokytojams šiandien bene sunkiausia užduotis – rasti aukso viduriuką“, – kalbėjo Tomas.

Kuo projektas, buvimas lyderiu, pakeitė Tomą kaip žmogų? Jaunas vyras šypsosi – projektas jam padėjo suvokti, kas gyvenime yra svarbiausia. Be jokios abejonės – šeima.

Vadovas, mokytojas, lyderis... Jei reikėtų rinktis, Tomas nė nesvarstydamas rinktųsi vyro, tėvo vaidmenį. Šeimoje žodis „lyderis“ nevartojamas.

„Esu ir noriu būti vyras, draugas, tėvas. Su žmona Neringa esame partneriai, pagal nutylėjimą pasidaliję veiklas. Lyderystė man – terminas, vartojamas uždarius namų duris, išėjus iš pasibuvimo su draugais. Ne darbe aš esu paprastas Tomas“, – kalbėjo vyras.

*Tomas dalyvavo ESF finansuojamame projekte
„Lyderių laikas 2“, kurį įgyvendino Švietimo ir mokslo
ministerijos Švietimo aprūpinimo centras*

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Investicijos į žmones
Europos socialinis fondas

Leidiny finansuotas 2014 – 2020 m. ES investicijų techninės pagalbos lėšomis